

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Seminārs

“Izglāb namu! Finansējuma piesaiste kultūras mantojuma objektam”

Ilze Zariņa

Kuldīga, 29.08.13.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

92,07% no Projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību. Apakšaktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu

Šī lekcija un prezentācija “Finansējuma piesaiste kultūras mantojuma objektiem. Tipiskākās kļūdas projektu pieteikumu izstrādē” ir veidotas ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda finansiālu atbalstu. Par šīs lekcijas un prezentācijas saturu atbild autore Ilze Zariņa un biedrība "Kultūras projektu koordinācijas centrs"

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Kādām ēkām var pieprasīt finansējumu no dažādiem fondiem?

Finansējumu vēsturiskas ēkas glābšanai un konservācijai var piesaistīt gan sabiedriskas, gan privātas ēkas īpašnieki

Galvenais nosacījums - ēkas kultūrvēsturiskā vērtība un augsta saglabāto vēsturisko detaļu autentiskuma pakāpe. Valsts kultūrkapitāla fondam un Valsts kultūras pieminekļu inspekcijai

Pieminekļu glābšanas programmas finansējuma sadalei nav ierobežojumu, kas aizliegtu līdzekļus piešķirt privātai ēkai. Vienīgais ierobežojums – pieteikuma iesniedzējam jābūt juridiskai personai, tā nevar būt fiziska persona.

Finansējumu iespējams piesaistīt gan ēkas restaurācijai, gan tehniskās dokumentācijas izstrādei – arhitektoniski mākslinieciskajai izpētei, tehniskā projekta un restaurācijas programmu izstrādei, kas būs pamatā tālākiem objekta atjaunošanas darbiem.

Amatnieki un restauratori var pieprasīt stipendiju kādu konkrētu restaurācijas darbu veikšanai, kur nepieciešamas specifiskas zināšanas un prasmes.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Kādām ēkām var pieprasīt finansējumu no dažādiem fondiem?

Ēkas Kuldīgā, 1905. gada ielā 12 fasādes atjaunošanai finansējums piesaistīts no KKNORD programmas, jumta konstrukciju restaurācijai no Valsts Kultūrkapitāla fonda, hidroizolācija ierīkota ar VKPAI pieminekļu glābšanas programmas finansiālu atbalstu

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Kādām ēkām var pieprasīt finansējumu no dažādiem fondiem?

Ēkas Kuldīgā, Kalna ielā 15 fasādes atjaunošanai finansējums piesaistīts no Valsts Kultūrkapitāla fonda, durvju komplekts un logu komplekti finansēti NORDPLUS Adult programmas ietvaros

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Vai piesaistītais finansējums iespaido ēkas īpašnieku un tās iedzīvotājus pēc projekta īstenošanas?

Darba autore uzskata, ka situācijā, kad kāda vēsturiska objekta atjaunošanai vai glābšanai ir izmantots valsts, pašvaldības vai kādu sabiedrisko fondu finansējums, objektam ir jābūt sabiedriski pieejamam.

Sabiedrības apskatei ir jābūt pieejamām objekta uz publisko telpu vērstajām daļām, ne iekštelpām. Paredzot, ka gan speciālistiem, gan interesentiem būs vēlme iepazīties ar izmantotajām objekta atjaunošanas metodēm un materiāliem, kā arī paveiktā darba rezultātu, īpašniekiem jābūt gataviem, ka vēsturiskais objekts viņu īpašumā piesaistīs lielāku sabiedrības interesi, tādēļ ieteicams veikt sagatavošanās pasākumus, lai izvairītos no nepatīkamām situācijām.

Ēkas īpašnieks var noteikt apmeklētājiem speciālu laiku, kurā viesi tiek respektēti. Viņš var sastādīt noteikumus, kurus izvieto publiski redzamā vietā, lai apmeklētāji ievērotu. Objekta teritorijā būtu jāizvieto atkritumu tvertnes, jāiekļauj norādes par tuvāko sabiedrisko WC atrašanās vietu.

Īpašus, ar sabiedrisku fondu atbalstu restaurētus interjera elementus, piemēram, kāpņu telpas ar grezniem zīmējumiem vai amatniecisku apdari, greznas krāsnis vai citus amatniecības izstrādājumus, būtu jānodrošina publiskai apskatei reizi gadā – Mantojuma dienu ietvaros, kā tas tiek praktizēts citās ES valstīs.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Kas ir projekts finansējuma piesaistei?

Projekts finansējuma piesaistei ir rakstisks pamatojums, kuru dēvē par projekta pieteikumu, kurā aprakstām, kādēļ mums nepieciešami naudas līdzekļi no kāda fonda vai programmas.

Šajā pieteikumā mēs apliecinām gatavību paveikt kādus noteiktus darbus noteiktā laika periodā, pie nosacījuma, ka mums tiek piešķirti naudas līdzekļi.

Finansējumu projekta īstenošanai no sabiedriskiem fondiem vai programmām piešķir konkursa kārtībā, tādēļ izstrādājot pieteikumu, jānodrošina augsta domas izklāsta kvalitāte un skaidrība, lai salīdzinot ar citiem pieteikumiem, jūsu pieteikums būtu konkurētspējīgs.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta nosaukums

Projekta nosaukumā vēlams ietvert objekta nosaukumu, ja tāds ir un tiek lietots.

Ja vēsturiskajai ēkai sava īpaša nosaukuma nav, ieteicams minēt ēkas veidu – dzīvojamā ēka, šķūnis, klēts, sabiedriskā ēka utml. Lai nosaukumā paskaidrotu šo ēku, tālāk ieteicams minēt ēkas adresi.

Tālāk projekta nosaukumā ieteicams minēt projekta ietvaros plānotos veicamos darbus, piemēram, tehniskā projekta izstrāde, logu un slēģu komplektu atjaunošana, durvju komplekta restaurācija, būvkonstrukciju atjaunošana utml.

Piemēri:

Stafenhāgena nama durvju komplekta restaurācija

Ēkas Kalna ielā 15, Kuldīgā logu un slēģu komplektu atjaunošana

Arhitektoniski mākslinieciskās izpētes izstrāde ēkai Raiņa ielā 4, Kuldīgā

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta termiņš

Projekta termiņš ir būtiska pieteikuma un arī līguma sastāvdaļa, to nepieciešams plānot reāli, šeit nav vieta pārlietam optimismam. Nosakot projekta termiņu vēsturiskas ēkas tehniskās dokumentācijas izstrādei, jāņem vērā gadalaiks. Tehniskās dokumentācijas izstrādi ieteicams neveikt ziemā, jo mīnus grādu temperatūrā uzmērījumu veikšana un darbs objektā ir apgrūtināts. Tā kā objekta tehniskās dokumentācijas izstrādei, nereti nepieciešams atrakt pamatus, šos darbus iespējams veikt tikai laika periodā, kad augsne nav sasalusi.

Plānojot konservācijas un restaurācijas darbus ēkas fasādei, ieteicams ņemt vērā restaurācijas sezonu, kas parasti ilgst no maija līdz oktobrim. Ja vēsturiskā ēka ir apdzīvota, vēlams pievērst uzmanību, ka logu restaurācija būs iespējama tikai laika periodā no jūnija līdz augustam, jo daļēja logu vērtnu izņemšana radīs nopietnus siltuma zudumus.

Plānojot projekta īstenošanas termiņu, ļoti būtiski to saskaņot ar iespējamajiem darbu veicējiem – amatniekiem, restauratoriem, arhitektiem. Pretējā gadījumā projekta iesniedzējs riskē nonākt situācijā, ka izvēlētais meistars jau ieplānojis darbu pie cita objekta. Svarīgi noskaidrot, cik ilgā laikā meistars ieplānotos darbus var paveikt. Nebūtu ieteicams veicamo darbu laiku noteikt pašam iesniedzējam, jo ir dažādi blakus apstākļi, kas iespaido darbu izpildi. Piemēram, tradicionālo materiālu izmantošana prasa vairāk laika eļļas vai krāsu slāņa nožūšanai nekā nepieredzējis objekta īpašnieks var paredzēt.

Nosakot projekta sākuma termiņu, precīzi noskaidrojiet, kad fonds, kuram iesniedzat projektu, plāno uzsākt līgumu slēgšanu ar atbalstīto projektu iesniedzējiem.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta darba grupa

Plānojot projekta īstenošanu kultūras mantojuma objekta saglabāšanai vai atjaunošanai, ieteicams projekta darba grupu veidot no vairāku jomu lietpratējiem. Projekta vadītājs būs cilvēks, kurš apkopos projekta pieteikuma izstrādei nepieciešamos datus, informāciju un tāmes. Šis speciālists būs atbildīgs par projekta pieteikumā plānoto rezultātu ieviešanas uzraudzību, līdzekļu izlietojumu paredzētajam mērķim, atskaišu izstrādi projekta noslēgumā, kā arī par savstarpējo komunikāciju ar Finanšu instrumenta pārstāvjiem, situācijā, ja projektu nebūs iespējams īstenot kā sākotnēji iecerēts.

Plānojot projekta īstenošanu kultūras mantojuma objekta saglabāšanai, ļoti svarīgi darba grupā iekļaut arhitektu vai būvinženieri, kurš veiks ēkas tehnisko apsekojumu un sniegs vispārīgu atzinumu par ēkas kopējo tehnisko stāvokli, dos ieteikumus prioritāri veicamo darbu secībai, sniegs ieskatu par iespējām sadalīt veicamos darbus vairākās kārtās. Lai gan, balstoties uz šo vispārīgo atzinumu, nebūs iespējams veikt reālus praktiskus darbus, jo to nepieļauj LR likumdošana būvniecības jomā, projekta vadītājam būs pamatinformācija projekta pieteikuma izstrādei, kas ir būtiski projekta izvērtēšanas komisijai, lai pamatotu risināmo problēmu vai radušos situāciju. Strādājot ar valsts vai vietējās nozīmes pieminekļiem, ir būtiski paaugstināt, vai Jūsu piesaistītajam speciālistam ir pieredze darbā ar vēsturiskām ēkām, kas ir būtisks priekšnosacījums veiksmīgai ēkas glābšanai.

Veicot projekta pieteikuma izstrādi, svarīgi jau darbu plānošanas periodā sazināties ar potenciālajiem darbu veicējiem – amatniekiem, būvniekiem, lai varētu sastādīt veicamo darbu laika grafiku, precizēt darbu izmaksas, noskaidrot amatnieku pieredzi attiecīgajā jomā. Pieredzējis amatnieks vai būvnieks sagatavos tāmi, kurā iekļauti nepieciešamie LR likumdošanā noteiktie nodokļi atbilstoši konkrētā darba ņēmēja statusam.

Šajā sadaļā norāda organizācijas pieredzi līdzīgu projektu īstenošanā, konkrētu darba grupas speciālistu pieredzi līdzīgu objektu atjaunošanā.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta mērķu izvirzīšana

Kultūras mantojuma jomas projektam izvirzītie mērķi ir konkrēti, tie atspoguļo konkrētā projekta īstenošanas nozīmi plašākā mērogā, tie raksturo īstenojamā projekta nozīmi sabiedrībai kopumā. Projekta mērķi atspoguļo mērķtiecīgi risinātas problēmas atrisinājumu, kuru iespējams paveikt ilgākā laika periodā.

Piemērs:

Nodrošināt Kuldīgas unikālā kultūrvēstures mantojuma saglabāšanu nākamajām paaudzēm, iekonservējot ēku Liepājas ielā 3A Kuldīgā, tādējādi saglabājot tās ārējo veidolu pilsēt būvnieciskajā struktūrā un pilsētvides ainavisko kvalitāti.

Projektā veicamo uzdevumu noteikšana

Projektam noteiktie mērķi ir konkrēti, reāli paveicami un praktiski. Tie atspoguļo veicamo darbu secību to īstenošanas kārtībā, tam pamatā ir detalizēti izstrādāts darbību plāns.

Iepazīstoties ar projektam noteiktajiem uzdevumiem, projekta vērtētājs skaidri saprot, ko tieši projekta iesniedzējs vēlas ar piešķirto finansējumu paveikt. Projektam izvirzītajiem uzdevumiem pamatā ir iepriekš veiktā priekšizpēte vai izstrādātā tehniskā dokumentācija, risku izvērtējums un detalizēti veikti finanšu aprēķini un tāmes. Projekta uzdevumi ir definēti noteiktā laika ietvarā.

Piemērs:

1. Izstrādāt ēkas arhitektoniski māksliniecisko izpēti;
2. Veikt ēkas konservācijas neatliekamos darbus, lai novērstu bīstamu situāciju veidošanos apkārtējo drošībai.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Vēsturiskā objekta vispārīgs apraksts

Veicot vēsturiska objekta vispārējo aprakstu norāda visus par objektu zināmos datus – adresi, celšanas periodu vai konkrētu laiku, minot konkrētu avotu, kurš apliecina minēto laiku. Šeit tiek minēts objekta statuss – tas ir valsts vai vietējās nozīmes kultūrvēsturisks piemineklis, vai arī tas atrodas valsts vai vietējās nozīmes pilsēt būvniecības pieminekļa teritorijā.

Šajā sadaļā tiek norādītas visas objekta īpašās pazīmes – vēsturisko arhitektūras stilu atspoguļojums visā objektā, vai atsevišķās būtiskās detaļās; šī objekta īpašais stāvoklis attiecīgajā teritorijā vai īpašais vēsturiskais ansamblis, kura sastāvdaļa ir šis objekts. Ja objekta celtniecībā izmantotas kādas īpašas, mūsdienās reti sastopamas amatniecības metodes vai tradicionālie materiāli, kurus reti vairs izmanto, tad arī tās būtu jāuzskata par īpašām objekta pazīmēm.

Ja objektam ir saistība ar kādu nozīmīgu vēsturisku personību, vai sabiedrības grupu, to arī norāda šajā sadaļā. Šeit norāda, ja zināms arhitekts, kurš ēku plānojis, retāk būs zināmi kādas noteiktas cunftes pārstāvji vai amatnieki, kas objektu cēluši.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Risināmās problēmas apraksts / projekta īstenošanas nepieciešamība/ projekta aktualitāte

Risināmās problēmas apraksta pamatā būs darba grupai piesaistītā arhitekta vai būvinženiera izstrādātais vispārīgais objekta tehniskais apsekojums, kurā būs noteikts:

1. Tehniskais stāvoklis, kādā objekts atrodas tā apsekošanas brīdī. Šeit svarīgi minēt konkrētu datumu un speciālista vārdu.
2. Apstākļi, kas vēsturisko objektu apdraud, kā arī nelabvēlīgo apstākļu rezultātā radies apdraudējums, kas laika gaitā turpina pastiprināties.
3. Kādi pasākumi veicami, lai radušos situāciju novērstu, ieteikumus ieteicams grupēt prioritāri veicamo darbu secībai.
4. Priekšlikumi par iespējām sadalīt veicamos darbus vairākās kārtās situācijā, kad tūlītēja visaptveroša objekta atjaunošana nav iespējama.
5. Situācija, kāda objektu piemeklēs gadījumā, ja iesniegtais projekts netiks atbalstīts un finansējums netiks piešķirts.

Sadaļas noslēgumā pamatojiet, kādēļ Jūsu organizācija, institūcija vai komercsabiedrība vēlas īstenot šo vēsturiska objekta glābšanas vai atjaunošanas projektu. Aprakstiet, ko plānots darīt šajā objektā pēc atjaunošanas darbu veikšanas.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta apraksts

Projekta apraksts ietver visu projektā plānoto aktivitāšu izklāstu noteiktā secībā.

Projekta aprakstā min jau apzināto būvnieku nosaukumus un vārdus, lai vērtētājiem būtu skaidrs, kas minētos darbus veiks.

Projektu aprakstu var veikt brīvā apraksta formā vai arī tabulas formā, kas atvieglo darbu secības un teksta uztveri.

Projekta aprakstā ietver gan sagatavošanas posmu, gan darbu izpildes, gan publicitātes un izvērtēšanas posmus.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta izstrādei nepieciešamā tehniskā dokumentācija. Pievienojamie dokumenti

Iesniedzot mantojuma jomas projektu, nepieciešams sadarboties ar arhitektu vai būvinženieri, kurš veiks ēkas tehnisko apsekojumu un sniegs vispārīgu atzinumu par ēkas kopējo tehnisko stāvokli un apdraudējumu, kura rezultātā bojājumi radušies. Ja konkursa nolikumā nav minēts, ka pielikumā jāpievieno tehniskā dokumentācija, tad to nepievieno. Pieteikuma tekstā tikai min norādes, ka šī dokumentācija izstrādāta, nosauc autoru, izstrādes datumu. Savukārt pieteikuma tekstā citē fragmentus no minētās tehniskās dokumentācijas, kas paskaidro problēmu un piedāvā risinājumus. Vēlams izvēlēties īsus, konkrētus fragmentus, kas raksturo problēmu un risinājumu, nevis pārkopēt lielu tekstu apjomu, kas neļauj ātri saprast domu.

Situācijā, ja plānots restaurēt vai atjaunot kādas koka būvgaldniecības detaļas, nevis ēku kopumā, ir pietiekami, ja konsultējās ar amatniekiem vai restauratoriem, kuri izstrādās šo detaļu pirmsrestaurācijas izpēti. Arī šajā gadījumā, pieteikuma tekstā tikai min norādes, ka šī dokumentācija izstrādāta, nosauc autoru, izstrādes datumu. Savukārt pieteikuma tekstā citē fragmentus no minētās tehniskās dokumentācijas, kas paskaidro problēmu un piedāvā risinājumus. Vēlams izvēlēties īsus, konkrētus fragmentus, kas raksturo problēmu un risinājumu, nevis pārkopēt lielu tekstu apjomu, kas apgrūtina teksta uztveršanu.

Situācijā, ja konkursa nolikumā ir minēts, ka pieteikumam pielikumā jāpievieno tehniskais projekts vai skiču projekts, ir jāpievieno prasītā dokumentācija pilnā apjomā ar norādi – kopija. Šāda detalizēta, apjomīga tehniskā dokumentācija parasti jāpievieno Eiropas Reģionālā fonda projektu konkursiem, VKKF, Ziemeļu Kultūras fonds un citi neliela mēroga konkursi šo dokumentāciju neprasa.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta īstenošanas posmi. Projekta laika grafiks

Projekta īstenošanas posmi ir:

- 1. Projekta sagatavošana un plānošana**, kuras laikā tiekamies ar arhitektu vai būvinženieri; apzinām un tiekamies ar potenciālajiem darbu veicējiem, izvērtējot termiņus un pārrunājot tāmes, izstrādājam projekta pieteikumu, apzinām visus iespējamus finanšu avotus.
- 2. Projekta ieviešana**, kuru īstenojam situācijā, kad esam piesaistījuši finansējumu.
- 3. Projekta izvērtēšana un rezultātu apzināšana** nepieciešama projekta noslēgumā, kad darba grupā pārrunājam paveikto rezultātu, pieaicināto meistarību darbu kvalitāti, plānojam nākamo darbības posmu.
- 4. Projekta rezultātu izplatīšana** ir būtiska projekta sastāvdaļa, jo par paveikto darbu informējam sabiedrību, stāstot par savu pieredzi un sasniegtajiem rezultātiem. Tā kā projekta īstenošanai esam izmantojuši nodokļu maksātāju naudu, tad ir saprotami, ka apkārtējie uzzina par paveikto.

Projekta laika grafiks ir plānoto projekta aktivitāšu atspoguļojums laika nogrieznī no projekta sākuma dienas līdz beigu termiņam. To var atspoguļot tabulā vai aprakstošā tekstā. Tajā atspoguļo pilnīgi visus iepriekš minētos projekta posmus.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta īstenošana pa kārtām

Projekta īstenošana vairākās kārtās ir ieteicama:

- situācijās, kad nav iespējams piesaistīt finansējumu visu nepieciešamo darbu veikšanai uzreiz;
- restaurācijas sezonas otrajā pusē, kad jau uzsākot darbus ir skaidrs, ka laika apstākļi neļaus pilnībā paveikt darbus;
- meistarų noslogotības;
- citu objektīvu iemeslu dēļ.
- Projekta sadalījums kārtās ir ieteicams situācijā, kad saprotam, ka kopējie vēsturiskā objekta restaurācijas darbi ir ļoti dārgi un finanšu instruments šādus līdzekļus vienā reizē nepiešķir. Šādā situācijā projektam piesaistītais arhitekts vai būvinženieris palīdzēs plānot darbu sadalījumu, sākotnēji paredzot neatliekamo darbu veikšanu, kas apdraud ēkas pastāvēšanu – caurs jumts, bojātas pamatkonstrukcijas, vai arī īpaši unikālu vērtību glābšanu - lieli greznu kokgriezumu zudumi utml.

Šāda veida dalījums kārtās dod iespēju iesniegt projekta pieteikumu atkārtoti, kā to akceptē VKKF, kā arī dažādas pašvaldības programmas.

Tā, piemēram, pirmajā kārtā varam iesniegt jumta konstrukciju un seguma renovāciju, nākamajā kārtā restaurēt vēsturisku durvju komplektu, nākamajā kārtā restaurēt dēļu apšuvumu, vēl turpmāk restaurēt greznas jumta dzegas. Iesniedzot katras nākamās kārtas pieteikumu, nosaukumu pilnībā nemaina, vien pievieno atzīmi, kurš pieteikums pēc kārtas tiek iesniegts.

Ļoti svarīgi, iesniedzot atkārtotu pieteikumu, tekstā norādīt, kādi darbi jau paveikti ar attiecīgā fonda atbalstu iepriekšējā kārtā, darbu veikšanas norise un gūtās atziņas vai secinājumi. Tikai pēc tam skaidrojam, kādus darbus plānojam paveikt turpmāk.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta nepieciešamības apraksts. Kas notiks, ja projekts netiks īstenots

Šajā sadaļā apraksta nozīmīgāko apdraudējumu, kas skāris mantojuma objektu un radušos bojājumus, kas apdraud ēkas pastāvēšanu.

Šeit sniedz skaidrojumu, kā notiks, ja mantojuma objektam netiks veikti plānotie glābšanas darbi.

Šeit ir nepieciešams vēlreiz uzsvērt, kādēļ tieši šis mantojuma objekts ir jāblābj prioritāri salīdzinājumā ar citām ēkām, jāmēģina nodefinēt objekta īpšo vērtību Latvijas vai reģiona mērogā.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta mērķa grupa – kas būs labuma guvēji projekta īstenošanas rezultātā?

Projekta mērķa grupas var iedalīt – tiešā un netiešā mērķa grupa. Mantojuma jomas projektos tiešā mērķa grupa būs tie projekta dalībnieki, kuri paši aktīvi piedalās projekta norisēs, piemēram, amatnieki, kas veic restaurācijas darbus un apgūst jaunas zināšanas teorētiskajās nodarbībās. Netiešā mērķa grupa būs tie iedzīvotāji, kuri dzīvo vecpilsētā, kuru ikdienas maršrutā ietilpst ceļš gar konkrēto ēku, tie vecpilsētas iedzīvotāji, kuri iespējams dzīvo konkrētajā objektā, kas tiek restaurēts, kā arī pilsētas viesi un tūristi, kam pēc restaurācijas darbu veikšanas, būs iespēja aplūkot kultūras mantojuma objektu jau daudz labākā kvalitātē.

Projekta tiešā mērķa grupa un tiešie labuma guvēji var būt atšķirīgi, tas ir atkarīgs no projektam izvirzītajiem mērķiem un finanšu instrumenta mērķiem. Piemēram, ja projektam izvirzīts mērķis – amatniecības prasmju pilnveidošana restauratoriem, tad tiešā mērķa grupa un labuma guvēji var būt tikai amatnieki, kuri pilnveidojuši zināšanas, nevis ēkas īpašnieks, kura īpašums šīs darbnīcas rezultātā ticis restaurēts. Savukārt, ja projektam izvirzīts mērķis – kādas vēsturiskas ēkas restaurācija un saglabāšana, tad tiešais labuma guvējs būs ēkas īpašnieks vai sabiedrība kopumā, ja restaurēta valsts vai pašvaldības ēka, savukārt netiešā mērķa grupa būs amatnieki un restauratori, kas piedalījušies restaurācijas darbu veikšanā.

Gatavojot pieteikumu kultūras mantojuma jomas projektiem, nolikumā var tikt prasīts sniegt kvantitatīvos mērķa grupas rādītājus. Šādā gadījumā, projekta pieteikuma gatavotājam būtu jāmēģina skaitliski precizēt, cik amatnieki apgūs jaunas prasmes vai praktiski veiks darbus, cik iedzīvotāji apmeklēs kādu rīkoto semināru vai darbnīcu, cik iedzīvotāju dzīvo kādā konkrētā teritorijā, cik vecpilsētā, cik tūristu sezonas laikā veic šo maršrutu.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Kā iesniedzējs plāno sasniegt mērķa grupu?

Šajā sadaļā jāpaskaidro, kādā veidā iepriekš paša noteikto tiešo un netiešo mērķa grupu pārstāvji iegūs informāciju, ka tiek plānota tiem paredzēta aktivitāte vai pasākums, jāprecizē, kā projekta atbalsta gadījumā būs iespējams uzzināt par šī Jūsu projekta ieviešanu.

Tipiskākie mērķa grupas sasniegšanas līdzekļi ir informācija plašsaziņas līdzekļos, preses relīzes atspoguļojums pašvaldības mājas lapā internetā, apmaksāts sludinājums vietējā laikrakstā. Plānojot šo sadaļu, jāņem vērā, ka projekta atbalsta gadījumā, šos pasākumus būs jāīsteno, tātad tie jāievērtē arī budžeta sadaļā.

Situācijā, ja projekta mērķa grupa ir gados vecāki iedzīvotāji un iedzīvotāji ar ierobežotiem finanšu līdzekļiem, jāpadomā, ka nav lietderīgi ieplānot informācijas ievietošanu web lapā, kā arī jārēķinās, ka šī mērķa grupa vietējos laikrakstus nelasa. Šeit nepieciešams būt radošam un paredzēt arī netradicionālas metodes.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Risku apzināšana projekta īstenošanai, to novēršanas plāns

Kuldīgas novada pašvaldības programmām, VKKF, Ziemeļu kultūras fonda konkursiem šāda veida informācija netiek prasīta, taču SIF un Eiropas reģionālais, kā arī citi finanšu instrumenti šo informāciju liek aprakstīt. Šajā mantojuma jomas objektu glābšanas kontekstā par riskiem uzskata problēmas, kas var rasties projekta ieviešanas laikā. Lai šādu problēmu iespējama rašanās neapdraudētu projekta īstenošanu, projekta iesniedzējam jau pirms pieteikuma izstrādes būtu jāmēģina paredzēt, ar kādām problēmām iespējams nāksies saskarties un savlaicīgi jāplāno, kā tās novērst. Šo procesu sauc par risku analīzi, to novēršanai paredz risku novēršanas plānu. Atkarībā no riska veida, tā varbūtības pakāpe var būt sākot no ļoti mazas līdz – iespējamai vai ļoti lielai. Atkarībā no riska veida, tā ietekme uz projekta īstenošanu var būt no nelielas līdz vidējai vai ļoti lielai.

Plašāk apzinātie risku veidi ir :

1. **Stratēģiskie riski** – šis riska veids ir saistīts ar spēkā esošo valsts likumdošanu, pašvaldības saistošajiem noteikumiem, dažādiem arodprasmes sertifikācijai VKPAI izdotiem noteikumiem. Situācijā, kad savu plānojot, šo riska veidu savam projektam neattieciniet, ieteicams norādīt „šī projekta ieviešanai stratēģiskie riski nav attiecināmi”, kas projekta vērtētājiem apliecinās, ka šo riska veidu esat apsvēruši un analizējuši.
2. **Operatīvie riski** – šie ir riski, kas vizbiežāk rodas pašu projekta īstenošanu nepietiekamas savstarpējas komunikācijas rezultātā, nespējā novērtēt mērķa grupas vajadzības, projekta plānošanas laikā pieļautu kļūdu dēļ, pārāk optimistiska skatījuma uz problēmu rezultātā, situācijā, ja jūsu piedāvātais, projektā apzinātās problēmas risinājums nav atbilstošs.
3. **Finanšu riski** - saistīti ar līdzfinansējuma piesaisti no pašvaldības, pašfinansējuma piesaisti kredīta formā no bankām, priekšfinansējuma piesaisti projektam, finanšu līdzekļu pietiekamību maksājumu veikšanai, atbilstoši katra finanšu avota darbības specifikai, neattiecināmu izmaksu pieļaušana, kā arī riski, kas attiecas uz grāmatvedības uzskaites un finanšu pārskatu procesu paša projekta ietvaros.
4. **Juridiskie riski** - saistīti ar spēkā esošo likumdošanu un Eiropas Savienības normatīvos minēto prasību neievērošanu un citiem juridiskiem aspektiem. Šī joma skar līgumu slēgšanu ar projekta īstenošanai, iepirkuma procedūras ievērošanu, izdevīgākā piedāvājuma izvēli un iespējamo interešu konfliktu
5. **Informācijas sistēmu riski** - riski, kas attiecas uz informācijas sistēmu darbības kļūdām, kā piemēram nepietiekami jaudīgs un kvalitatīvs materiāltehniskais nodrošinājums. Iespējamais risinājums - iesniedzēja un partneru rīcībā ir mūsdienīga, kvalitatīva tehnika, tiks nodrošināta projekta ieviešanas materiālu – dokumentācijas, foto arhīva, elektronisko izdevumu datu rezerves kopiju veidošana, saistītā dokumentācija tiks kārtota projekta failā un uzglabāta arī papīra formātā.
6. **Cilvēkresursu riski** - saistīti ar projekta ieviešanas personālu. Iespējams, ka projekta īstenošanai ir nepietiekamas zināšanas vai prasmes, vai trūkst resursu, lai veiktu projektā paredzētās aktivitātes.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta tāmes un budžeta izstrāde

Uzsākot projekta budžeta tāmes izstrādi, jāuzzina, vai konkursa nolikumā ir minētas minimālās un maksimālās budžeta summas. Ja tādas ir minētas, tad tajās ir strikti jāiekļaujas.

Situācijā, ja jūsu tāme ir nedaudz lielāka nekā nolikumā noteiktā, finansējuma piesaistei iespējams iesniegt tikai daļu veicamo darbu, finansējumu atlikušajiem darbiem var iesniegt kādam citam fondam, pašvaldībai kā līdzfinansējuma daļu, vai arī jāmeklē iespēja šos darbus atmaksāt pašiem. Ja jūsu tāme ir nedaudz mazāka nekā nolikumā noteiktā, jāpadomā, vai vienlaikus ar tiešo renovācijas darbu izpildi nebūtu lietderīgi organizēt kādu semināru, izglītojošu lekciju, kas ļautu papildu izzināt kādu mantojuma saglabāšanas jomas aspektu. Varbūt programmas nolikums atļauj organizēt restaurētā mantojuma objekta atklāšanas pasākumu plašākai publikai ar mūziku, radošajām darbnīcām bērniem, izveidot izstādi, kas apmeklētājiem ļautu izsekot objekta restaurācijas gaitai.

Situācijā, ja konkursa nolikumā nav minēta minimālā un maksimālā summa vienam projektam, ieteicams noskaidrot, cik liels ir konkursa kopējais budžets, lai saprastu, cik būtu korekti prasīt no šī konkursa. Ieteicams iepazīties ar jau atbalstīto projektu sarakstu iepriekšējos programmas konkursos, lai varētu secināt par tipiskākajiem piešķiruma apjomiem.

Mantojuma jomas objektiem pamatā būs restaurācijas vai renovācijas darbu veicēju izstrādāta tāme vai vairākas tāmes, ja darbus plānojat veikt vairākās kārtās. Savukārt projekta budžetā ietilpst arī tādas sadaļas kā projekta vadītāja un īstenotāju atalgojums, biroja telpu noma projekta vajadzībām, ja fonds šādas izmaksas attiecina, semināra telpu noma utml.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta uzraudzība

Projekta uzraudzība ir process, kura laikā tiek sekots līdzi, vai projekta ieviešana atbilst pieteikumā plānotajam un vai tā noris atbilstoši finansēšanas līgumam ar līdzekļu piešķirēju. Neliela mēroga projektos šo uzraudzību var veikt projekta vadītājs sadarbībā ar grāmatvedi un darbu īstenotāju pārstāvi.

Lielāka apjoma projektos izveido uzraudzības darba grupu, kura satiekas 1 – 4 reizes mēnesī atkarībā no projekta sarežģītības pakāpes. Uzraudzības darba grupā iekļauj projekta vadītāju, grāmatvedi, būvnieku pārstāvi, var iekļaut kādu pašvaldības atbilstošās jomas speciālistu, kas nodrošinās papildu objektivitāti. Sadarbības projektos uzraudzības grupā iekļauj vienu pārstāvi no katras sadarbības organizācijas, lai visu intereses tiktu līdzvērtīgi pārstāvētas.

Šī darba grupa vai atbildīgie par uzraudzību seko, lai projekta īstenošana notiktu atbilstoši laika grafikam, lai tiktu nodrošināta publicitāte par tā īstenošanu. Situācijā, ja projekta īstenošanā ir radušās izmaiņas, problēmas vai apzināti kādi riski, tiek lemts par risku novēršanu, problēmu risināšanu, nebūtisku izmaiņu veikšanu. Ja jāveic lielākas izmaiņas, lemj par projekta izmaiņu iesniegšanu un saskaņošanu ar finansēšanas institūciju.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Dažādi fondi

„Darīsim paši!”

Kuldīgas novada pašvaldības „Pagalmu labiekārtošanas programma”

Valsts kultūrkapitāla fonds (VKKF)

VKKF Kurzemes, Zemgales, Latgales vai Vidzemes programma

VKPAI

Ziemeļu kultūras fonds

KKNORD

„NordPlus Adult”

„Gruntvig darbnīcas”

EEZ/Norvēģijas finanšu instruments

ES Reģionālās attīstības fonds

ES programma „Kultūra”

ES programma „Eiropa pilsoņiem”

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Kad iesniegt projekta pieteikumu?

Katram konkrētam fondam ir savi projekta pieteikumu iesniegšanas termiņi, kas norādīti programmas nolikumā, kā arī katra fonda mājaslapā internetā. VKKF tie ir 3 – 4 reizes gadā, Kuldīgas pašvaldības īstenotajām programmām vienu reizi gadā, „NordPlus Adult” un „Gruntvig darbnīcām” reizi gadā. Savukārt KKNORD ir 6 – 7 reizes gadā, bet uzmanīgi jāseko līdzi, kurai programmai vēlas pieteikumu iesniegt. ES Reģionālajam attīstības fondam un EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentam nav konkrēta, ikgadēja izsludināšanas kārtība, par šiem konkursiem var uzzināt plašsaziņas līdzekļos un Kultūras ministrijas mājaslapā internetā.

Projekta pieteikumu iesniegšanas termiņi ir konkrēti un ierobežojoši, pēc noteiktā termiņa iesniegtie projekta pieteikumi tiek noraidīti un vispār netiek vērtēti. Nav ieteicams projektu iesniegt ārpus termiņa, nesagaidot tā izsludināšanu, šāda attieksme liecinās par paviršu iesniedzēju, kuram maz interesē fonda izvirzītie nosacījumi.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Izmaiņas projekta īstenošanas gaitā

Ja projekta ieviešanas gaitā radušās būtiskas izmaiņas, tad jāraksta iesniegums, kurā jānorāda izmaiņu būtība un jāpaskaidro to rašanās cēloņi. Šajā iesniegumā jālūdz fonds akceptēt izmaiņas. Par būtiskām izmaiņām uzskata projekta īstenotāju maiņu – praktiski restaurācijas darbus veic citi amatnieki vai būvnieki; projekta termiņa pagarinājumu – darbus nav iespējams paveikt, iekļaujoties gala termiņā; darbu izmaksas ir kļuvušas ievērojami dārgākas un par piešķirto finansējumu var paveikt vismaz 20% mazāku apjomu nekā plānots; izdevies konkrētos darbus paveikt par mazāku summu un ir radies finansējuma pārpalikums, tad var lūgt fondu ļaut izmantot atlikušos līdzekļus citu darbu veikšanai.

SIF, ES Reģionālās attīstības fonda, pārrobežu sadarbības programmām u.c. par būtiskām izmaiņām tiek uzskatītas arī projekta vadītāja vai grāmatveža maiņa, šīs izmaiņas jāsaņem, iesniedzot jaunā darbinieka CV. Praktiski izmaiņas drīkst veikt tikai pēc pozitīva atzinuma saņemšanas no fonda, kam nereti seko arī savstarpēji akceptēti līguma grozījumi.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta noslēguma atskaite

Projekta noslēguma satura un finanšu atskaites iesniegšana ir obligāts nosacījums jebkurai no sabiedriskajiem fondiem un programmām saņemtajai naudai. Jau uzsākot projektu, jāpatur prātā, ka noslēgumā būs jāiesniedz atskaite. Tas nozīmē, ka jādokumentē visi projekta sagatavošanas un īstenošanas posmi. Jāvāc dalībnieku paraksti, jāfotografē projekta norises, jāfotografē un jādokumentē restaurācijas darbu norise iespējami bieži un regulāri. Ieteicams īsumā piefiksēt arī projekta apspriedēs, darba grupās un uzraudzības grupās pārrunāto, lai fondu informētu par pieņemtajiem lēmumiem.

Atcerieties – vienmēr jā saglabā visi pirkuma čeki, rēķini, sev jāpatur fondam iesniegtās atskaites kopija. Projekta ietvaros nedrīkst kādam vienkārši skaidrā naudā samaksāt par darbu. Pirms jebkura darba veikšanas jānoslēdz līgums ar darba izpildītājiem, kurā tiek atrunāta samaksas kārtība, līguma tekstā iekļaujot atsauci, ka samaksa tiek veikta, izmantojot konkrētā finansētāja piešķirumu. Detalizēta atskaišu iesniegšanas kārtība katram finansējuma avotam ir atšķirīga, tā tiek aprakstīta konkursa nolikumā, līgumā par finansējuma piešķiršanu vai fonda nolikumā.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Finansējuma piesaiste no vairākiem fondiem vienam un tam pašam projektam

Tā kā vēsturisko objektu atjaunošanas izmaksas ir ļoti dārgas, tad bieži tiek uzdots jautājums, vai ir iespējama finansējuma piesaiste no vairākiem fondiem vienam un tam pašam projektam. Jā, ir iespējams pieteikties finansējumam no dažādiem fondiem, taču jāņem vērā daži nosacījumi. Finansējumu nevar piesaistīt vienu un to pašu darbu apmaksai, piemēram, logu restaurāciju nevar apmaksāt gan no VKKF, gan Ziemeļu kultūras fonda, jo tas tiks uzskatīts par dubultu finansējumu, un šo krāpšanos auditori viegli atklās. Iesniedzot projekta pieteikumu dažādiem fondiem, visos pieteikumos skaidri norāda, kuras pozīcijas no kura fonda tiek prasītas, un iesniedzējs seko līdzi, lai tās nepārklātos.

Taču ir projektu konkursi, kur nolikumā jau norādīts, ka minētais finanšu avots var būt vienīgais. Šādā situācijā, ja finansiālais atbalsts tiek piešķirts, projekta ieviešanas laikā nav atļauts pieteikties citu fondu finansējumam. To var darīt pēc tam, kad konkrētais projekts jau noslēdzies, taču palikuši darbi, kurus nebija iespējams apmaksāt iepriekš.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta publicitāte

Projekta publicitāte būs pasākumu kopums, ko plānojat īstenot, lai projekta mērķa grupas uzzinātu par tām domātajiem pasākumiem un sabiedrība būtu informēta par jūsu projekta rezultātiem. Lai šos publicitātes pasākumus uzskatāmi pamatotu, ieteicams veidot projekta mārketinga plānu, ko viegli izdarīt tabulas formātā.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta turpinājums jeb ilgtspēja

Projekta turpinājums jeb ilgtspēja ir tās aktivitātes pēc īstenotā projekta, kuras plānots veikt, lai turpinātu restaurācijas darbus, labiekārtotu mantojuma objekta apkārtni, ieviestu jaunus pakalpojumus, kas īstenojami sakārtotā vēsturiskā objektā, piesaistītu tūristus vai veicinātu kādas teritorijas atpazīstamību.

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Projekta inovitāte

Projekta inovitāte ir kāda jauna ideja vai jauninājums, kas iepriekš projekta darbības teritorijā nav tikusi īstenota. Tā kā pēdējos 5 – 10 gados Latvijā tiek realizēti dažāda rakstura projekti, tad paskaidrot jūsu ieceres inovitāti potenciālajiem vērtētājiem nav nemaz tik viegli. Šeit vajadzīga radoša pieeja, jāmēģina uz jūsu projektu paskatīties no visiem iespējamajiem skatu punktiem. Projekta idejas vai izpildījuma oriģinalitāte nav jāpamato pasaules mērogā, ne arī visas Latvijas mērogā. Šeit būtu vairāk jādomā, kāds būs jaunais devums jūsu apdzīvotās teritorijas – ciema, pagasta vai pilsētas mērogā.

Plānojot mantojuma jomas objekta restaurāciju, inovācija var tikt īstenota gan projekta ieviešanas laikā, gan arī pēc tā īstenošanas. Piemēram, jūsu pagastā iepriekš nav tikusi pievērsta uzmanība tradicionālo materiālu izmantošanai, tad pieteikumā varat skaidrot, ka inovitāte būs tradicionālo materiālu pielietojums un seno amatniecības prasmju pārmantojamības nodrošināšana, ka atjaunotais objekts kalpos par labu restaurācijas paraugu vietējiem iedzīvotājiem, kas apliecinās, ka ir lietderīgi un ekonomiski izmantot lineļlas krāsas un tradicionālos apmetuma materiālus. Savukārt pēc objekta atjaunošanas var uzsākt jaunu tradīciju, reizi gadā sarīkojot mūzikas koncertu, teātra izrādi vai radošās darbnīcas bērniem, iespējams popularizēt vietējās kulinārijas tradīcijas vai stāstīt par kādu ievērojamu, ar šo objektu saistītu vēsturisku personību dzīvi.

Kuldīgas Sv. Katoļu draudzes īpašumā esošās ēkas Raiņa ielā 4 atjaunošanai finansējums piesaistīts no VKKF. Ēkas atjaunošana sadalīta 2 atsevišķos posmos – pirmais paredz atjaunot Šveices tipa verandu, otrs paredz ēkas pamatkonstrukciju restaurāciju izglītojošas darbnīcas ietvaros

Finansējums Šveices tipa verandas restaurācijai tiks piesaistīts divās kārtās, jo kopējās izmaksas ir ap Ls 3200, bet VKKF pirmajā kārtā piešķir Ls 1600, kas nav pietiekami darbu veikšanai

IETEIKUMI PROJEKTA PIETEIKUMA IZSTRĀDEI KULTŪRAS MANTOJUMA OBJEKTA GLĀBŠANAI

Seminārs

“Izglāb namu! Finansējuma piesaiste kultūras mantojuma objektam”

Ilze Zariņa

Kuldīga, 29.08.13.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

92,07% no Projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību. Apakšaktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu

Šī lekcija un prezentācija “Finansējuma piesaiste kultūras mantojuma objektiem. Tipiskākās kļūdas projektu pieteikumu izstrādē” ir veidotas ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda finansiālu atbalstu. Par šīs lekcijas un prezentācijas saturu atbild autore Ilze Zariņa un biedrība "Kultūras projektu koordinācijas centrs"